GAZETY POLSKIE Anno 1736.

Z Wárſzawy Die 3. 8bris.

Oſtátnie Liſty Dreźnieńſkie *de 26. 7bris* piſáne, w tym tylko *informant*, iż Kroleſtwo Ichmość *die 20. Ejuſdem* około Pilnic Polowaniem Wielkim dywertowali ſię. *Die 21. 7bris* Jmść Xiądz Biſkup Poznańſki przybył do Drezna, gdźie niezáſtawſzy Kroleſtwa Ichmośćiow poſpieſzył do Hubertzburga, zá ktorym tákże wyiáchał Jmść Pan Podkanclerzy Koronny, y Jmść Xiądz Nuncyuſz wybierał ſię. *Die 25. Ejuſdem* Jmść Pan Towiańſki Podkomorzy Koron: z Gdańſka Extraordynáryiną Pocztą ſtánął w Dreźnie.

W przeſzły Piątek *pridie* S. MICHAŁA Archanioła przed Nieſzporem odpráwiła ſię tu Introdukcya Bractwa tegoż S. od OO. Paulinow do Wielebnych Pánien Bernardynek. W ſam záś Dźień S. MICHAŁA po Południu odprawił ſię *Solennis Actus Introductionis* Arcy-Bractwa *Centuriæ Roſarij* názwanego, iáko o tym *fuſius* ieſt *inferius*. Jmść P. Sápieha Stároſta Merecki dotąd tu *continuat* Rezydencyą ſwoię. Záś Xiężna Jeymć Woiewodźina Ruſka wyiácháła do Puław. Seymik *Relationis* w Ziemi Czerſkiey doſzedł, gdźie obrány ieſt Kommiſſarzem do ułożenia Aukcyi Woyſka Jmść Pan Grzybowſki Stolnik Czerſki, z Ziemi Wyſzogrodzki ieſt obrány Jmść Pan Piſarz Wyſzogrodzki.

Jmść Pan Branicki Hetman Polny Koronny w Białym Stoku rezyduiący, iuż przy łaſce Boſkiey *in meliori ſtatu* zdrowia zoſtaie

Z Leſzna Die 27. 7mbris.

Piſzą, iż tám po záczętey ſzczęśliwie Kommiſſyi, y po zápiſánych Kompárycyách kázano *experiri Partibus, in Experimento* nákázano *producere Jura Creditoribus*, co *in Craſtino* miało *ſubſequi*.

Z La-

Z Látyczewa Die 21. 7bris.

Seymik Deputacki w Winnicy ſtánął, ná ktorym ſtáneli Deputátámi ná Trybunał Koronny Jmść Pan Rádźimiński Stárosta Tarnowiecki, y Jmść Pan Boreyko Łowczy Lwowſki.

W przeſzły Wtorek przeieżdżał tędy Goniec Moſkiewſki z pod Dunaiu od Weyzyra z Expedycyą do Carowey Jeymśći powracáiący, ktory twierdźił, że Woyſka Tureckiego pod Dunaiem więcey nie było, iák 50000.

Z Ukráiny zewſząd konfirmuią, iż nie tylko Stároſtwo Czeheryńſkie Orda zruynowała, y Ludźi pozábierała, ále y inne Dobra tákieyże podległy klęſce; Więc Jmść P. Woiewoda Kijowſki Hetman W. Koronny (przed ktorym lubo Seraſkier Baſzowie Benderſki, y Choćimſki *publicè* częſtemi Liſtámi ſwemi oświadczáią ſię, y upewniaią Onego *de optima, & ſolita* Przeświętney Porty Ottomańſkiey *intentione* w nienáruſzeniu Paktow Karłowieckich) widząc zágęſzczone w Pogranicznych Woiewodztwách Inkurſye Tatarſkie, *ſatisfaciendo Juri, & Muneri ſuo Ducali*, oraz uśilnie ſtáráiąc ſię *circa Conſervationem Status Pacati Reipublicæ* zbliżywſzy ſię tám, *ductus hac indiſpenſabili publica neceſſitate*, wydał Ordynanſe do Woyſka Koronnego, áżeby zmocnione były Pogranicze, á ták ſpodźiewáć ſię trzeba, że *circa Ejus Vigilantiam*, y Pokoy wieczyſto trwaiący *cum Orientalibus*, według Paktow Karłowieckich, y Granice Náſze *in ſalvo* zoſtáno.

Z Kámieńcá Die 23. 7bris.

Miniſterium Tureckie miarkuiąc teraźnieyſze Konjunktury bárźiey Pokoiu niżeli Woyny prágnie, dla czego też *Miniſterium* muśiało wyiácháć z Stambułu, boby Weyzyra, y drugich przy nim dawno ſprzątniono, iednak nie doſyć ná tym, kiedy y teraz *Continuantur* też Dyſſenſye, y w ſámym Woyſku Tureckim ſpodźiewaią ſię ćiężkiego w tych dniach zámięſzánia. Już to *indubitatum*, że Moſkwa po ták ſzczęśliwych progreſſach w Krymie ſpuſtoſzywſzy ná 80. mil Kráiu, wygubiwſzy znaczną Część Tatarow, *tandem* wyſzła z tamtąd, zoſtawiwſzy wſzyſtkie *Conquiſita* prożne. Z relacyi pewney dochodzą tu fundamentu że Porta niemogąc uſkromić Tatarow a oſobliwie *Ferman* nieſłuchaiących prawie *ex condicto permiſit* wychłoſtać ſwywolnych, toż podobno y z Budziackiemi ſtanie ſię.

Z Chocimia *noviſſime* przyſzła

wiadomość iż Basza Chocimski odebrał wtym Tygodniu ordynans od Wezyra aby był gotow iachać na *Consilium* do Isakczy zaraz za Dunaiem gdzie y Han ma stanąć, y za przybyciem Hana y powtornym Fermanem Basza Chocimski *citissimis passibus* pobiegł do Weyzera w Isakczy stoiącego, wiele iest konsternacyi w Turczech.

Z Jarosławia die 26. 7bris.

W Wiśni Seymik *Relationis* szczęśliwie zakończył się na ktorym obrano Marszałka Jmć Pana Dziedószyckiego Chorążego Lwowskiego. Kommissarzami względem aukcyi Woyska obrani z Ziemi Lwowskiey Jmć Pan Łączyński. Z Ziemi Przemyślskiey Jmć Pan Drohoiowski Kásztelanic Czerniechowski. Z Ziemi Sánockiey Jegomość Pan Bukowski Sędźia Sanocki.

Z Lublina Die 30. 7bris.

Seymik *Relationis* Woiewodztwa tuteyszego po wielkich kontrowersyách zerwany. Jegomość Pan Kásztelan Lubelski dotąd *sub Cura Medicorum* zostaie. Jegomość Pan Woiewoda Trocki iest tu *præsens*, tudźież Ichmość Wiski, Tuczapski, Rzeczycki, Stárostowie.

Z Opatowa piszą, iż tám Seymik *Relationis* zerwany. Wiazd Jegomośći Páná Woiewody Sandomirskiego, lubo do niego była wszelka Apparencya dla słábośći Jegomośći Páná Woiewody w Turku, nieodpráwił się, iednak Ichmość Pánowie Senatorowie, y Szlachta *Solennissime* w stancyi Jegomośći Pána Woiewody Sandomirskiego traktowani byli *ad seram noctem*.

Z Gdańska Die 27. 7bris.

Zboże płáći tu nayprzod Zyta Łaszt *à fl:* 180. 190. Pszenice białey *à fl:* 270. 280. Pstrey 250. Owies *à fl:* 70. 75. bo ten z Hollandyi dowożą, iákoż y teraz 5. Okrętow ładownych spodźiewaią się.

Przyszła tu od Stárogardu wiadomość, iż w Bobowie Jegomośći Xiędza Piątkowskiego Dźiekana Stárogardzkiego, Proboszcza Bobowskiego tymi czásy *Crudelissime* zboycy męczyli, gdźie śpiącego zastawszy drzwi wyważyli, y wszedszy ze swiecą záraz ieden z tych zá gardło Jegomośći Xiędza Dźiekana poczoł duśić, ták, że krew gębą y nosem rzućiła się, drudzy go po bokách tłukli, mordowali, *tandem* kiedy iuż rozumieli, że go zámordowali, gdyż się nie ruszył we krwi tonącego pośćielą, y sukniami nákryli,

kryli, potym ſkrzynie łamali, z ktorych wſzyſtko zábráli, potym wroćili ſię do Jegomośći Xiędza Dźiekana, y odkrywſzy ćiáło Jego, rozumieiąc że iuż nie żyie, Chłopca Jego wſpak tyłem związáli, y nogi iego do nog Jmći X. Dźiekana ćienkiemi od Zegara ſznurámi związáli, y kneblami ták ſkręćili, że ſię owe ſznurki w ćiało wpieły, y przerzneły żyły, á ćiáło w tym czáśie opuchło, potym lont zápaliwſzy ná ſtole położyli nákładſzy ſzat białych, y innych rzeczy, y ták odiáchali. Słyſząc tedy Jegomość X. Dźiekan, że iuż ćicho y Záboycow niemáſz, záwołał we dwie godźiny gwałtu, y ták rozwiązány od ſwoiey Czeladźi, y záraz wyſłano po Záboycow, iákoż dogoniono ich zá Gdańſkiem, ktorych znaydowało ſię *in Numero* 7. á między tymi byli y Zydźi, dwoch tedy było ná Koniach, á piąćiu ná Wozku, tám záś było dwoch przy drzwiach ná warćie, á trzech Xiędza męczyli y rabowali, y do Kośćioła wniść chćieli, ále będąc kontenći z Plebanij dáli pokoy.

Introdukcya Arcy-Bractwa CENTURYI ROZANCA Swiętego, tákim ſpoſobem w Wárſzáwie odpráwiła ſię.

Dnia 29. *7bris* o Godźinie czwartey z Południa z Kośćioła WW. OO. Karmelitow Boſſych do Wielebnych Oycow Dominikánow ná Nowe Miaſto z przykładnym Nabożeńſtwem, z znaczną Apparencyą odpráwił ſię *Actus Solemnis Introductionis* Arcy-Bractwa CENTURYA ROZANCOWA názwanego; w ten ſpoſob: Nayprzod w Kośćiele Karmelitańſkim (lubo przy oſtrym Wietrze, y uſtáwicznym Deſzczu, przez co *Infulata Capita* ná ten Akt záproſzeni przybyć nie mogli) była wielka Frekwencya Ludźi, ták dálece; że *Illa Domus Ecclesiastica vix capere valuit rantùm congressum*, gdźie po odpráwionym godnego Lektora Karmelitańſkiego Panegirycznym Kazániu, Jmść Xiądz Przeor Karmelitańſki *cum suo Venerabili Gremio, & tota Scapularis Beatissimæ Congregatione præcedentibus Patribus Ordinis Prædicatorum aliisq; Confratribus* przy ſpiewaniu Rożańca S. Rezonancyi Kápeli, tudźież ſtrzelaniu Gwardyi Koronney *comitabatur* Centuryańſki oſobliwſzą ſztuką odmalowany Obraz.

Cætera in posterum.

GAZETY CUDZOZIEMSKIE.
Anno 1736.

Z Rzymu Die 6tâ 7bris.

Przyſzła tu z Pekina Konfirmácya *de fatis* Ceſarza Chińſkiego, po ktorym ná Tronie oſadzony zoſtał Syn Jego *in Ordine* Czwarty názwany Lentengago Lat 25. máiący, wielce Chrześćiánom ſprzyiáiący. Donoſzą tákże z Chin, iż w Prowincyi *Xanſi* Chineńczyk Jeden Lat 60. máiący názwany Lijuhie, przy zgonie życia ſwego Chrztu pragnący, ktorego niemogąc ták prętko doſtáć, umarł, po trzech dniach gdy mu iuż Pogrzeb gotowano ożył, y záraz o Chrzeſt Swięty prośił, *tandem* gdy zoſtał Ochrzczony żył świątobliwie przez Mieśiąc, gdźie wielu Chineńczykow do przyięćia Wiary Chrześćiáńſkiey pobudźiwſzy, umarł powtornie.

Z Medyolanu Die 5tâ 7bris.

Woyſka Francuſkie, y Sardyńſkie *Die 29. Auguſti* ſą *Actu* z Kremony Ewakuowane, co ſámo *Die Ultima ejuſdem* w Trezzo, Lecco, y *Fuentes ſubſecutum.* Záś *Die 1mâ praeſentis* wyſzli z Lody, á názáiutrz z Pizzighitone, więc Ceſarſcy te wſzyſtkie mieyſca áktualnie obieli w Poſſeſſyą ſwoię. *Die 7mâ Ejuſdem* Zamek tuteyſzy *de plano* ma być uwolniony. Dnia záś Dźiewiątego *Currentis* z Arony, y Domodozoli, á Dnia 11. *Ejuſdem* z Pavi wyprowadzone być máią, ktore to Woyſka, oſobliwie Francuſkie trzema Kolumnámi powracáią do Francyi.

Z Wiednia Die 8vâ 7bris.

Dnia wczorayſzego z wielką Magnificencyą Dwor tuteyſzy obchodźił *diem Anniverſariam* Národzenia Krolowey Jmśći Portugalſkiey, iáko Sioſtry Ceſarza Jmśći záczynáiącey Rok 54. życia ſwego, gdźie przytomne Páńſtwo w Bogatym ſtroiu należyte cáłemu Dworowi czynili powinſzowánie. Ze záś Porta Ottomáńſka, (lubo z Poſłem Náſzym u Porty rezyduiącym, oraz z Miniſtrem Moſkiewſkim w Marśie z Weyzyrem Wielkim zoſtáiącym rożne były Konferencye) do tych czas niedáła żadney Rezolucyi ná Propozycye przez Ceſarza Jmći podáne, á przez śiebie pretendowane,

wzglę-

względem teraźnieyſzych Konjunktur z Carową Jmśćią, ſwięc wyſzedł Ordynans do Woyſka w Węgrzech zoſtáiącego, áżeby *continuent quàm diligentiſſime ulteriores Progreſſus Bellicos* przećiwko Turczynowi; y ſtáneło *Propoſitum*, áżeby w iednym zámierzonym czáśie rázem ná czterech mieyſcách áttakowano Turkow, tákim ſpoſobem: Iż Generał Graff *de Palſi* ma wniść do Wallachij z znacznym korpuſem Woyſka. Generał Felt-Márſzałek Xiąże Wenceſław z Lichtenſtein z Woyſkiem ſwoim ma ſtánąć ná Granicy Mołdawſkiey; Xiąże *zaś* Sáſki z Hildburghauſen (máiący z ſobą 8. Regimentow Infanteryi, y 12000. Kroátow do oblężenia Fortecy Bihacz, & *conſequenter greſſus ſuos movere* ku Bośni) zbliżyć ſię ma ku Korbawie. A Generał Felt-Márſzałek Graff *de* Herberſtein Kommendant od Karloſtad máiąc przy ſobie Infanteryi 4000. y dwa Regimenty Dragonij áttakowáć ma mieyſce ná Granicy od Kroácyi w Ręku Tureckich zoſtáiące; Galery oraz obarmowane, przeſzłey Woynie należyćie ſłużące, ſą deſtynowane do przeſzkadzánia kommunikácyi *ex Parte* Dunáiu, y áſſyſtowáć máią Generałowi Palfy. Jeſt też tu odgłos, iż Morſkie Potencye wyráźnie ſię deklárowały nie ákceptowáć pretendowaney od Nich Gwarrancyi Uniwerſalnego Pokoiu, ieżeli *hac in Cauſa* trzymany nie będźie *Congres*, ná ktorymby Intereſſa te znieśione nie były, ktoreby nowey woyny ladá kiedy być mogły okázyą. Z Medyolanu donoſzą, iż Ceſárſcy, y Sardyńſcy Kommiſſarze káżdy pod Konwoiem 25. Ludźi Nácyonalnych z támtąd wyiácháli, ná oddánie Krolowi Sardyńſkiemu Powiatow w pomienionym Xięſtwie, oraz Kremonę, y *Caſtellum Medyolanum* Woyſkom tuteyſzym uſtąpić máią, iákoż wſzelkie *neceſſaria* Armaty, y Możdźierze w Fortecách tych, ktore Ceſárzowi Jegomośći powracáią Kommiſſárzom Jego oddáli.

Z Paryża Die 14. 7bris.

Circa Ultimos præſentis ſpodźiewáią ſię tu Márſzałka *de Noailles*, ktory w Prezenćie doſtał od Krolá Sardyńſkiego Szpadę ſzczerozłotą Dyámentámi ſádzoną tákże Zegarek ſzczerozłoty Dyámentámi ſádzony, y Tabakiere podobnąż z Portretem Krola Sardyńſkiego. Po ſzczęśliwym przybyćiu Krola Jmśći do Werſailu powſtał

wſtał tu odgłos, iż Pokoy Generalny zá kilka dni miał być publikowany, że záś niewydźielono ieſzcze koſztowney Liberyi ná tenże Feſt umyślnie zrobioney, tedy taż Publikácya ieſzcze ſię przez czas nieiáki przedłuży. Jegomość Pan Graff Oſſoliński od Krola Jegomośći Stániſłáwa Podſkarbim Wielkim Intrat przyſzłego Xięſtwa ieſt nominowany. W Mieśćie *Pontarlier* 300. Domow zgorzało, w ktorym ogniu 20. Oſob ſpaliło ſię, Fámilij záś przez to zruynowanych, więcey niżeli 600. ráchuią.

Ceſarſcy odebrawſzy *die 2. currentis* Kaſztel Medyolanſki, w krotkim czaſie y całe Xięſtwo w ſwoię odbieráć maią poſſeſſyą, tudzież za perſwazyą Krola Jmśći Naſzego Hiſzpani uſtąpić maią z Toſkany. Twierdzą zaś iż *circa ultimos Menſis præſentis* 24000. Woyſka Naſz Krol Jmść abſzeytować ma; *& in eum finem* po wſzytkich Portach wyſzedł Ordynans na diſarmowanie wſzytkich Okrętow Woiennych. Z Konſtantynopola donoſzą tu, iż wielki Wezyr ma Ordynans ażeby wtym Roku *defenſive* tylko ſobie poſtępował, na przyſzły zaś Rok co znacznego ma *exequi* ieżeli ieſzcze tego Roku nie zgodzą ſię, wczym Krol Jmść Francuſki wſzelkiego przykłada ſtarania, dawſzy Miniſtrowi ſwemu w Konſtantynopolu zoſtaiącemu Ordynans aby wſzelką w tym punkcie miał attendencyą, ma oraz nadzieię iż ieſzcze tey zimy może naſtąpić medyacya, ieżeli Carowa Jeymość cokolwiek z pretenſyi ſwoich zechce uſtąpić.

Z Hagi die 14. 7bris.

Rożne Poſtronne Dwory naciēraią ieſzcze uſtawicznie o utrzymanie Generalnego *Congreſſu*, tak, iż Dwor Ceſarſki y Francuſki niewie do czego ſię maią rezolwowac, ile gdy Poſeł Hiſzpanſki *de novo* od Krola ſwego odebrał Ordynans *inſtare* u Stanow tuteyſzych o trzymanie *Congreſſu*, aby Traktat bez przyczynienia ſię Morſkich Potencyi niebył zakończony, *qua in cauſa* rożne były konferencye na ktorych Miniſter Francuſki *propoſuit*, że Dwor Hiſzpański *non alia ratione inſtat* o trzymanie *Congreſſu*, tylko aby przetrzymał negocyacye teraznieyſze, y za podaną okazyą nowe w zniecił kollizye. *Die 8. 7bris* wyiachawſzy ztąd Miniſter Ceſarſki do Wiednia, miał nayprzod konferencye z Miniſtrem Francuſkim *&cum Deputatis Statuum*, na ktorych tymże Deputowanym *Actum Reſignationis* Państw Włoſkich

ſkich Infantowi *Don Carlos in forma* podał. *Similiter* Miniſter Hiſzpanſki za wyraznym Dworu ſwego Ordynanſem Stanom tę uczynił deklaracyą: Jako Krol Jmć Katolicki iedynie tylko pragnie pokoiu w Chrzeſciańſtwie, y dlatego *inhærendo* perſwazyom rożnych Potencyi, mianowićie Francuſkiey, dał Ordynans Generałowi *de Montemar*, aby Woyſka ſwoie tranſportował do Hiſzpanii z Panſtw Włoſkich y Toſkanią oddał Ceſarſkim. *Similiter* w kollizyach z Dworem Portugalſkim zachodzących Hiſzpania bierze za medyatorow Morſkie Potencye y pomienioną Koronę Francuſką. Stanoł tu tymi dniami Xżę Czartoryſki Wda Ruſki.

Z Peterburga Die 25. Auguſti.

Przed kilką dniami przybywſzy do Dworu tuteyſzego Kuryer przynioſł tę wiadomość od Jegomośći Pána Felt-Marſzałka Münicha, y Leſſego, że ſię z Woyſkiem ſwoim ták fortelnie rozłożyli w Polu, iż nádchodzący z Woyſkiem Wielki Wezyr nieodważy ſię uderzyć ná Oboz Náſz. Donioſł tákże, iż oczekiwaią Artyleryi ćiężkiey od Azowa *in oppugnationem* Banderu, y że Woyſka náſze tám *conſiſtunt* w 120000. Regularnego Zołnierza, 60000. Kozakow, y Kałmukow, także Kubańſkich Tatarow 9000.

Die 23. Præſentis ku Południowi podczas znacznego wiatru powſtał tu w Peterburgu ták gwałtowny ogień, iż w puł godźiny wſzelkie Kramy Korzenne, Jedwabne, Sukienne, Piekarſkie, Skorzanne, y inne w popioł ſię obrociły. Tegoż dnia przed wieczorem ieſzcze ſpaliły ſię Jatki Rzeznice, tudzież Pałace Barona Szafieroffa, Graffa Lewenwolda, Podkomorzego Sołtyhoffa, y inne oraz Poſtamt Carſki, y inne Budynki *in ſumma* 1000. wynoſzące. Aż *tandem* przez obalenie niektorych Domow ogniowi wſtręd uczyniono, przez co więcey niżeli ná Milion Rubli rachuie ſię ſzkody, gdźie tákże w niebeſpieczeńſtwie był Pałac Carowey Jeymośći, w ktorym zwykła źimować, tylko że przećię przyległośći tego Pałacu czym prędzey rozrzucono, przez co Ludźi ktorzy rátowali wiele zgineło, y ránionych zoſtáło, Kupcy naywiękſzą ſzkodę w Towarách ponoſzą; Ten ogień ná trzech mieyſcách rázem záioł ſię, y trwał áż do godźiny oſmey, lecz wydało ſię że przez złoczyńcow był ten ogień záłożony, y iuż Autora doſtáno, ktorego *cum Complicibus* wtrącono do Więzienia.